

Quality Assurance Review for Higher Education

Stadiul implementării Strategiei Europene 2020 în domeniul educației și formării profesionale în România

Emilia Gogu, Jordan Petrescu, Gheorghe Săvoiu

Quality Assurance Review for Higher Education, Vol. 7, No. 2, 2017, pp. 3 – 26

Publicat de: Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior - ARACIS

Locul publicării: București, România

Tipul publicației: tipărit, online

ISSN: 2066 - 9119, 2069 - 2188 (online)

Adresa: Bd. Mărăști, nr. 59, Sector 1, București, cod poștal 011464

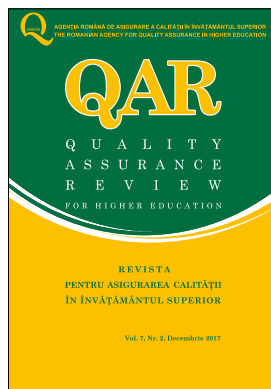
Telefon: +40 21 206 76 00; Fax: +40 21 312 71 35

E-mail: qar@aracis.ro

Pagină electronică: <http://www.aracis.ro/en/publicatii/qar-magazine/numarul-curent/>

Revista *Quality Assurance Review for Higher Education* este editată din fondurile proprii ale ARACIS și, în această etapă, contribuie și la sustenabilitatea proiectului „Dezvoltarea și consolidarea culturii calității la nivelul sistemului de învățământ superior românesc - QUALITAS”, Contract POSDRU/155/1.2/S/141894.

Toate drepturile rezervate. Pentru a reproduce un text din Revistă este necesar acordul scris al colegiului de redacție al Revistei pentru Asigurarea Calității în Învățământul Superior. Solicitarea poate fi trimisă Editorului, la adresa de poștă electronică: office@aracis.ro
Răspunderea pentru conținutul textelor publicate aparține autorilor.
Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a ARACIS.

Quality Assurance Review for Higher Education

“The State of Implementation of Europe 2020 Strategy in the Field of Education and Training in Romania” (article in Romanian)

Emilia Gogu, Iordan Petrescu, Gheorghe Săvoiu

Quality Assurance Review for Higher Education, Vol. 7, No. 2, 2017, pp. 3 – 26

Published by: The Romanian Agency for Quality Assurance in Higher Education - ARACIS

Place of publication: Bucharest, Romania

Publication type: printed, online

ISSN: 2066 - 9119, 2069 - 2188 (online)

Address: Bd. Mărăști, no. 59, sector 1, Bucharest, Romania, postal code 011464

Phone: +40 21 206 76 00; Fax: +40 21 312 71 35

E-mail: qar@aracis.ro

Web page: <http://www.aracis.ro/en/publications/qar-magazine/current-issue/>

Quality Assurance Review for Higher Education is edited from ARACIS own funds and, at this stage, also contributes to the sustainability of the project “The development and the consolidation of quality culture at Romanian higher education system – QUALITAS”, POSDRU Agreement 155/1.2/S/141894.

All rights reserved. No part of this Review may be reproduced in any form without written permission from the Editor. The request may be sent to the Editor by e-mail, at: office@aracis.ro

The responsibility for the content of their contributions belongs to the authors.

The content of this material does not necessarily represent the official position of ARACIS.

Stadiul implementării Strategiei Europene 2020 în domeniul educației și formării profesionale în România

Iordan Petrescu

*Prof. univ. dr. ing.
Președinte ARACIS, București, România
petrescu.iordan@gmail.com*

Emilia Gogu

*Conf. univ. dr.
Academia de Studii Economice
din București, România
arina_emilia@yahoo.com*

Gheorghe Săvoiu

*Prof. univ. dr. hab.
Universitatea din Pitești, România
gsavoiu@yahoo.com*

Rezumat: „Educația și formarea 2020” (ET 2020)¹ este un cadru strategic pentru cooperarea europeană în domeniul educației și formării profesionale care asigură o continuitate naturală programului de lucru ET 2010. ET 2020 furnizează obiective strategice comune pentru țările membre ale Uniunii Europene (UE), inclusiv un set coerent de principii pentru atingerea acestor obiective, precum și câteva metode comune de lucru în domeniile prioritare pentru fiecare ciclu periodic de lucru în parte. Încă din anul 2009, dar și în deplină conformitate cu ET 2020, au fost stabilite patru obiective comune la nivelul UE, pentru a face față, până în același an 2020, provocărilor cu care se confruntă și se vor confrunța sistemele de educație și formare în viitorul pe termen mediu sau lung: i) realizarea în practică a învățării de-a lungul vieții și a mobilității educaționale; ii) îmbunătățirea calității, eficienței educației și formării profesionale; iii) promovarea echității, a coeziunii sociale și a cetățeniei active; iv) stimularea creativității și inovării, inclusiv a spiritului antreprenorial, la toate nivelurile de educație și de formare. Articolul confruntă indicatori statistici strategici ai educației în România, preponderent cei legați de educația terțiară cu indicatori similari din cadrul celorlalte țări membre ale UE, dar și în raport cu limitele sau pragurile strategice ale acesteia, cuantificând decalajele de nivel și performanță.

Cuvinte cheie: strategie, obiective, educație, abandon, învățământ terțiar, decalaje

¹ Cadru strategic ET 2020 este disponibil la: http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework_ro

Abstract: *Education and Training 2020 (ET 2020)² is a strategic framework for European cooperation in education and training that provides continuity to the ET 2010 work program. ET 2020 provides common strategic objectives for European Union (EU) member states, including a coherent set of principles for achieving these objectives, as well as some common working methods in priority areas for each periodic work cycle.*

Since 2009, and in full compliance with ET 2020, four common objectives have been set at EU level to cope with the challenges faced by education and training systems in the medium to long term: (i) making lifelong learning and educational mobility a reality; ii) improving the quality and efficiency of education and training; iii) promoting equity, social cohesion, and active citizenship; (iv) enhancing creativity and innovation, including entrepreneurship, at all levels of education and training. The article compares strategic statistical indicators of education in Romania, mainly those related to tertiary education, with similar indicators from the other EU member states, but also in relation to its strategic limits or thresholds, quantifying the level and performance gaps.

Keywords: *strategy, objectives, education, school dropout, tertiary education, gaps*

1. Introducere

Articolul își propune mai mult decât o simplă radiografiere a Strategiei Europene 2020, are drept scop să identifice decalaje, să găsească zone critice educaționale ale perioadei pe care o traversăm, și în final să delimiteze principalele obiective ale strategiilor de reformă în învățământul superior. Autorii au considerat că pot realiza acest lucru numai printr-o confruntare statistică în raport cu Strategia Europeană în domeniul educației și formării profesionale, concretizată în praguri, limite și decalaje.

2. Praguri, limite și decalaje ale educației României comparativ cu media europeană

Educația este unul dintre cei cinci piloni centrali ai Strategiei de creștere Europa 2020³, iar în cadrul acesteia au fost stabilite următoarele criterii de referință pentru 2020, definite sintetic prin praguri sau limitări procentuale:

- 1) ponderea tinerilor cu vârsta cuprinsă între 18 și 24 de ani care au părăsit timpuriu școala ar trebui să fie sub 10 %;

² The strategic framework ET 2020 is available at: http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework_ro

³ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/framework/europe-2020-strategy_en

- 2) cel puțin 40% din persoanele cu vârsta cuprinsă între 30 și 34 de ani ar trebui să fi absolvit o formă de învățământ superior;
- 3) cel puțin 15% dintre adulți ar trebui să participe la activități de învățare pe tot parcursul vieții;
- 4) cel puțin 95% dintre copiii cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta obligatorie de școlarizare ar trebui să frecventeze învățământul preșcolar;
- 5) cel puțin 20% dintre absolvenții de învățământ superior și 6% dintre cei cu vârsta cuprinsă între 18 și 34 de ani care au o calificare profesională inițială ar trebui să fi urmat în străinătate o parte din studii sau din programul de formare;
- 6) proporția de angajați absolvenți (persoane cu vârsta cuprinsă între 20 și 34 de ani, care au urmat cel puțin studii de nivel secundar superior și care și-au terminat studiile în urmă cu 1-3 ani) ar trebui să fie de cel puțin 82%;
- 7) ponderea tinerilor de 15 ani care nu au suficiente cunoștințe de citire, matematică și științe ar trebui să fie sub 15%;
- 8) persoane cu vârsta cuprinsă între 18 și 34 de ani cu o calificare profesională inițială de formare profesională (IVET) ar fi trebuit să aibă o perioadă de studiu sau o perioadă de formare profesională (inclusiv plasarea în câmpul muncii) – minim 3%.

Fiecare criteriu de referință al Strategiei Europa 2020 a fost transpus în obiective naționale (uneori chiar și regionale), iar în baza contextului național, fiecare stat UE și-a stabilit propriile obiective, praguri și valori ce pot fi realizate sau atinse (uneori sub limitele impuse, dar realist evaluate). În acest sens, România și-a propus, prin Programul Național de Reformă⁴, ca, în anul 2020, la primii trei indicatori prezentați anterior să atingă următoarele valori:

- 1) sub 11,3% pentru rata de părăsire timpurie a școlii;
- 2) minimum 26,7% pentru valoarea ponderii absolvenților de studii superioare în rândul populației în vârstă de 30-34 de ani;
- 3) minimum 10% promovarea învățării permanente și creșterea ratei de participare a populației la formarea profesională continuă.

Din cele opt criterii de referință sau obiective strategice ale UE 2020, din domeniul educației, autorii s-au centrat pe acelea care vizează învățământul terțiar sintetizându-le în tabelul nr. 1:

⁴ http://www.mae.ro/sites/default/files/file/pnr_2015.pdf

Tabelul nr. 1. Obiectivele UE 2020 privind domeniul educației și formării profesionale – „Educația și formarea 2020” (ET 2020)

Criterii de referință / Obiective ale Strategiei Europa 2020		Obiectiv 2020		Decalaj obiectiv România față de UE
		UE - % -	România - % -	
1	Abandonul prematur al educației și formării profesionale	Sub 10	11,3	+ 1,3
2	Ponderea persoanelor în vârstă de 30-34 de ani cu <i>studii terțiare</i> (ISCED 5-8)	Min. 40	26,7	- 13,3
3	Ponderea adulților (25-64 ani) care ar trebui să participe la învățarea pe tot parcursul vieții	Min. 15	10	- 5
4	Copii cu vârste între 4 ani și vârsta pentru începerea învățământului primar obligatoriu, care trebuie să participe la educația timpurie	Min. 95	:	–
5	Mobilitatea în străinătate a studenților din învățământul superior – pentru o perioadă de studiu sau formare (inclusiv plasarea în practică), reprezentând cel puțin 15 credite ECTS sau cu o durată minimă de trei luni.	Min. 20	:	–
6	Ponderea absolvenților angajați (20-34 de ani) care au părăsit educația și formarea cu 1-3 ani înaintea anului de referință.	Min. 82	:	–

Sursa: Prelucrarea a fost realizată după: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/education-and-training/eu-benchmarks/indicators> și <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/>, accesat în 15 mai 2017

În baza datelor oficiale, fiecare indicator a fost caracterizat din trei puncte de vedere: a) comparații internaționale ale indicatorilor, la nivelul anul 2016; b) dinamica acestora în perioada 2010-2016; c) decalajul față de obiectivul național/UE 2020.

Obiectivul 1. Obiectivul principal constă în *scăderea procentajului abandonului prematur al educației și formării profesionale la mai puțin de 10% până în 2020.*

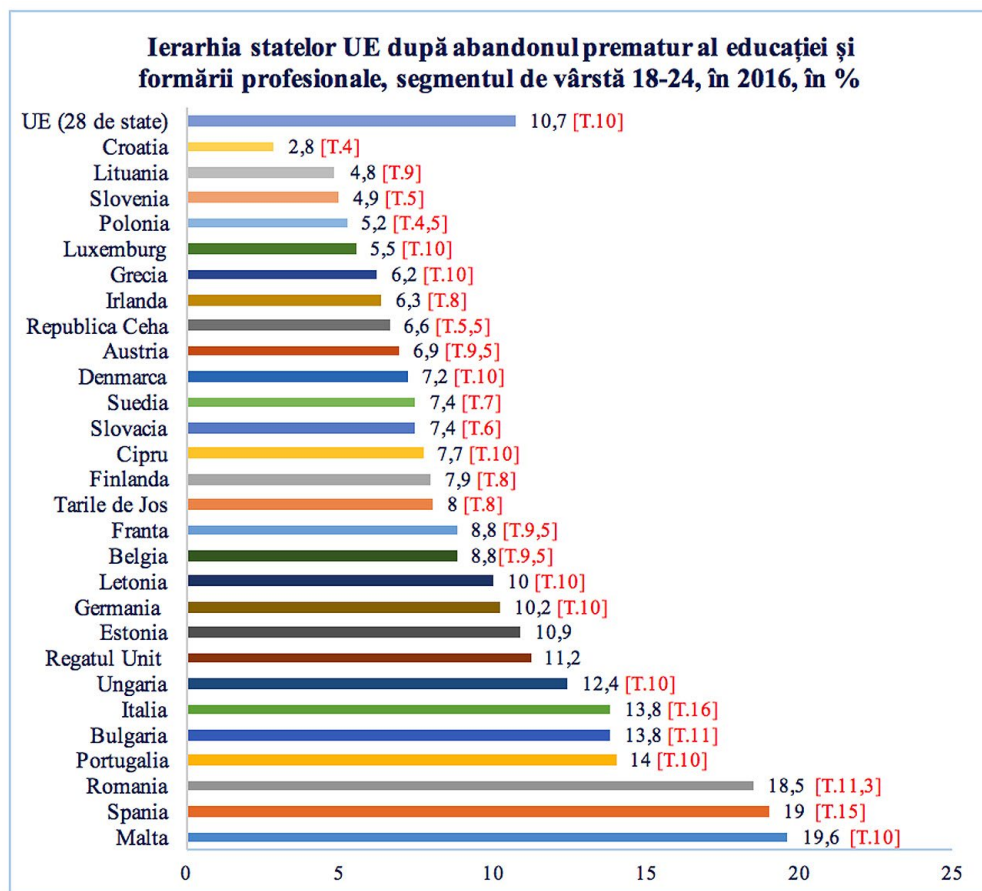

Figura 1

Notă: [T - Țintă.]

Sursa: Prelucrarea a fost realizată după: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/>, accesat în 20 mai 2017

Indicatorul care prezintă informații despre abandonul prematur al educației și formării profesionale urmărește ponderea persoanelor cu vârste între 18 și 24 de ani care au absolvit doar o formă de învățământ secundar inferior (nivelurile ISCED 0, 1, 2 sau 3) și care nu au urmat altă formă de învățământ sau formare profesională (în cele patru săptămâni anterioare sondajului în urma căruia au fost compilate datele). În 2016, o pondere de 10,7 % din tinerii cu vârste între 18 și 24 de ani din UE-28 au renunțat timpuriu la educație și formare.

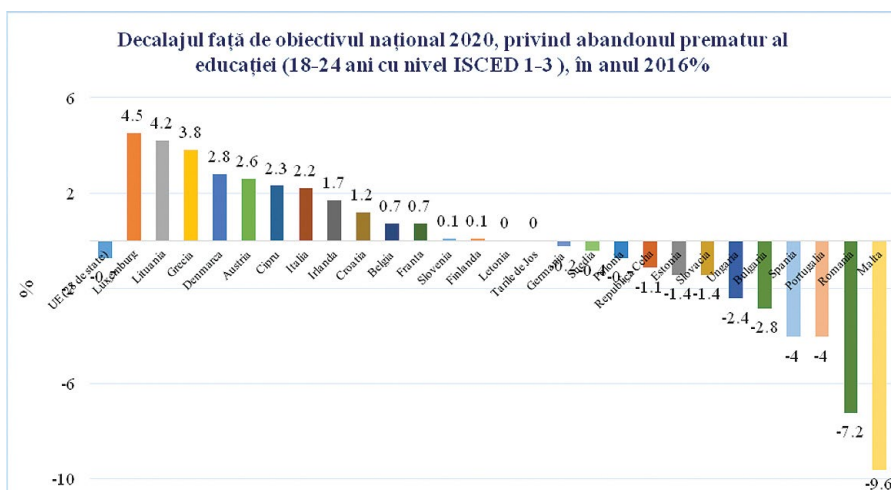

Figura 2

Sursa: Prelucrarea a fost realizată după: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/>, accesat în iunie 2017

Cu toate acestea, există în continuare disparități considerabile atât între statele membre ale UE, cât și în interiorul fiecărui stat membru al UE, iar acestea se reflectă, într-o oarecare măsură, în obiectivele naționale - convenite ca parte a Strategiei Europa 2020 - care se încadrează între procentajul cel mai scăzut de numai 4% pentru Croația și procentajul cel mai ridicat de 16% pentru Italia; nu există un obiectiv pentru Marea Britanie (Anexa 1).

La nivelul UE, au existat reduceri consistente ale ponderii persoanelor cu vârste între 18 și 24 de ani care au renunțat timpuriu la educație și formare pe parcursul ultimului deceniu sau mai mult. Dacă această situație continuă, este posibil să se atingă obiectivul principal al Strategiei Europa 2020, de a ajunge sub 10%.

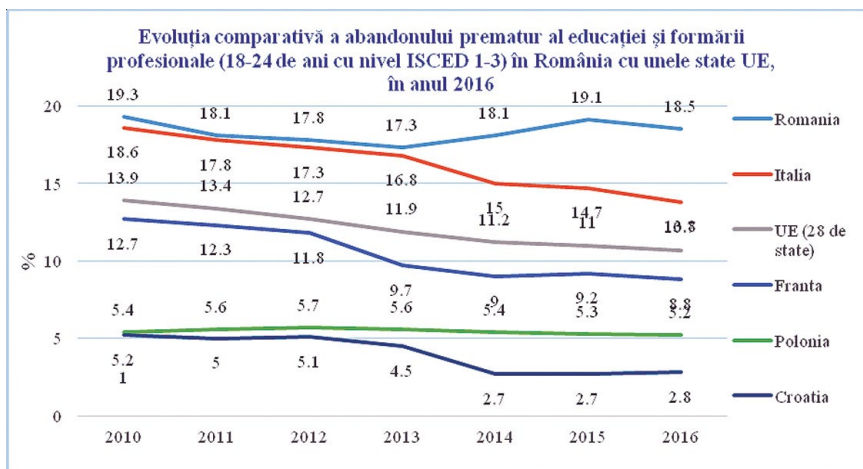

Figura 3

Sursa: Prelucrarea a fost realizată după: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/>, accesat în 21 mai 2017

Obiectivul 2. Până în 2020, cel puțin 40% dintre persoanele cu vârste între 30 și 34 de ani ar trebui să fi urmat o formă de învățământ terțiar sau echivalent.

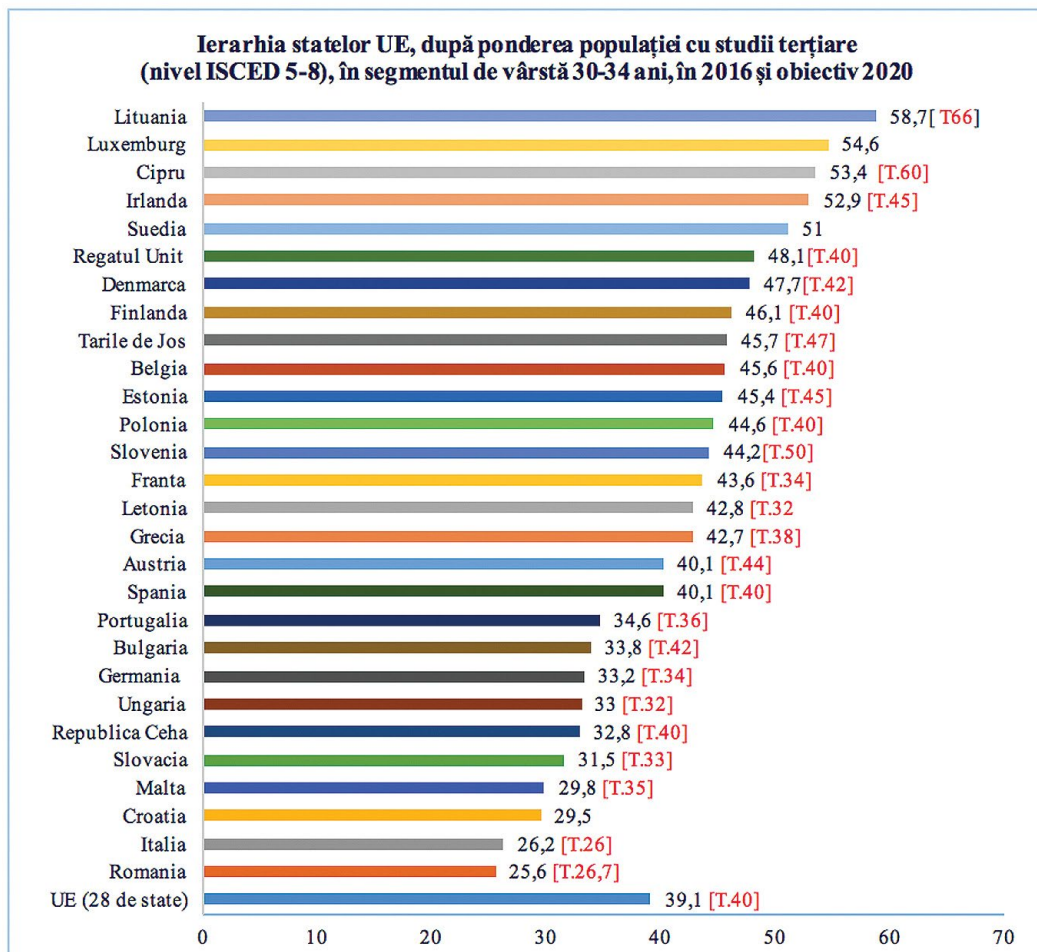

Figura 4

Sursa: Prelucrarea a fost realizată după: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/>, accesat în 21 mai 2017

Întrucât majoritatea persoanelor își finalizează studiile terțiare înainte de a împlini 30 de ani, segmentul de vârstă cuprins între 30 și 34 de ani poate fi utilizat ca indicator pentru a evalua viitorul și atractivitatea pentru mediul de afaceri. Este cunoscut faptul că majoritatea investitorilor se orientează mai ales după formarea profesională a forței de muncă. Pe termen mediu și lung, România va deveni o piață a forței de muncă total neatractivă. În prezent doar 25,6% din reprezentanții acestui segment de vârstă au formare profesională de nivel terțiar (Anexa 2).

În clasamentul UE privind ponderea forței de muncă cu studii terțiare (segmentul 20-64 de ani) România este situată, în anul 2016, pe ultimul loc, cu o pondere de

21,4%. Față de media UE, țara noastră are un decalaj de 13,2 puncte procentuale - nivelul UE fiind de 34,6% (Anexa 7). O cauză majoră a acestei situații este și migrația specialiștilor români către vestul Europei. Potrivit datelor INS, în perioada 2000-2015, din segmentul de vârstă 20-39 ani (tineri formați) au emigrat definitiv din țară 110 mii persoane (55,4% din total emigrări definitive, 0-90 ani).

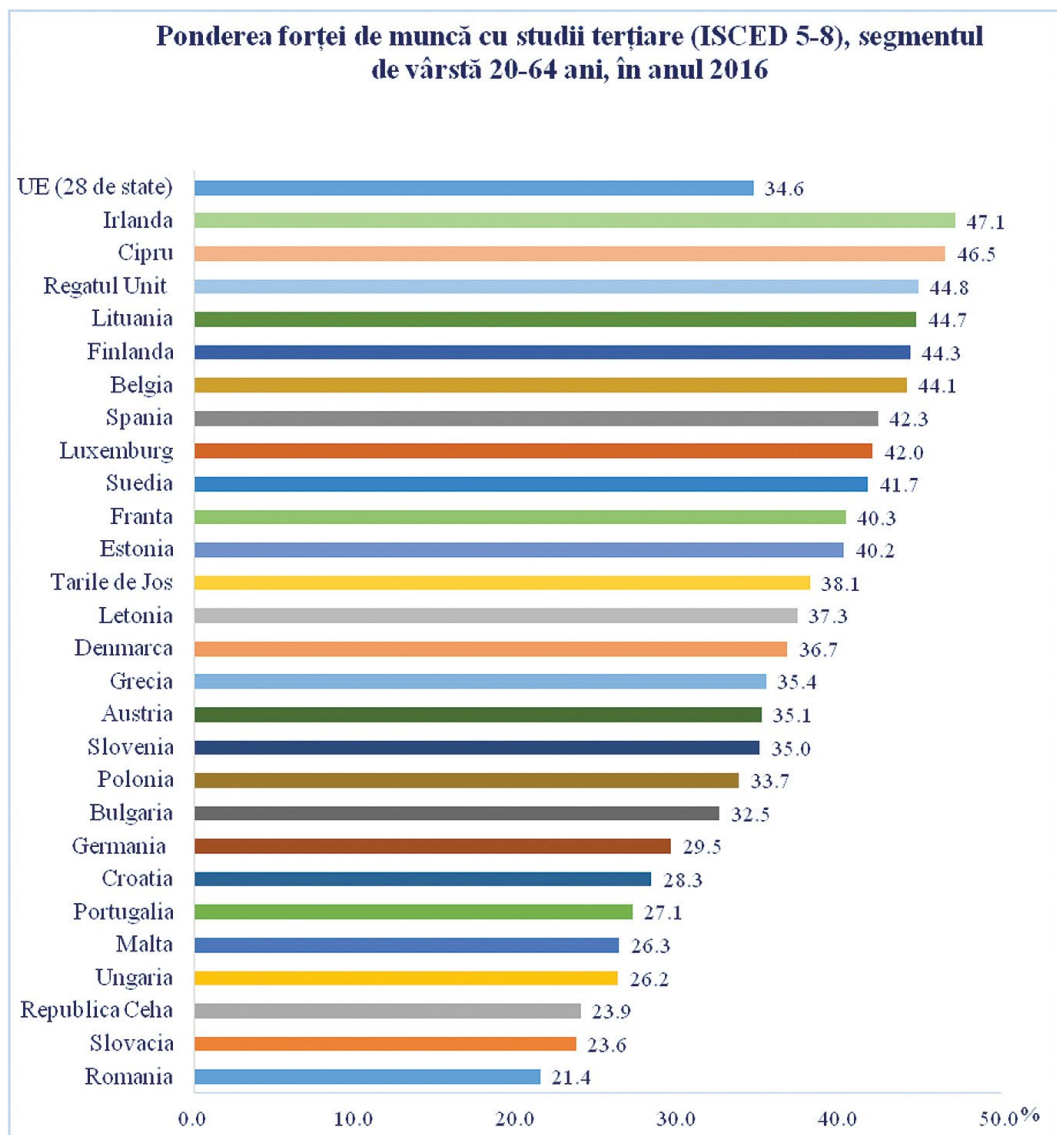
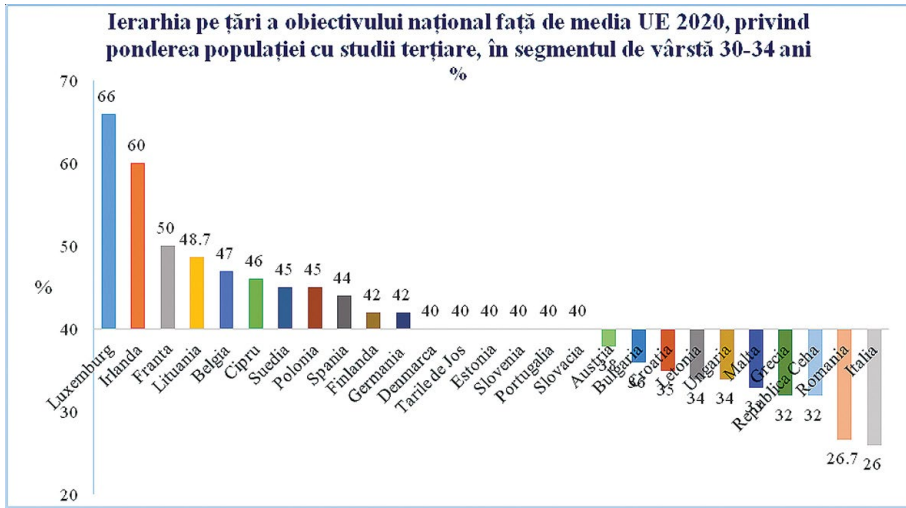

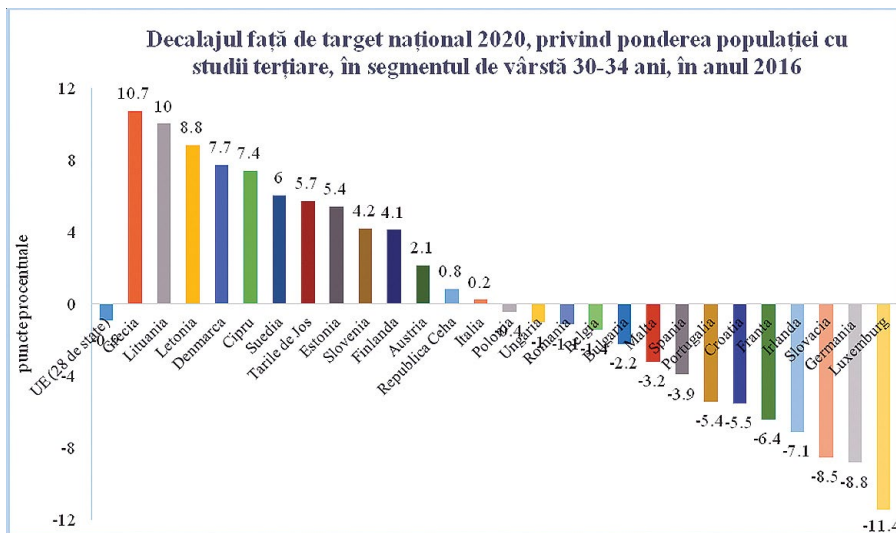
Figura 5

Sursa: Prelucrarea a fost realizată după: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/>, accesat în octombrie 2017

Figura 6

Sursa: Prelucrarea a fost realizată după: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/>, accesat în octombrie 2017

Obiectivul național 2020 privind ponderea populației cu studii terțiare în segmentul de vârstă 30-34 ani este de 26,7%, Italia având obiectivul cel mai mic, de 26%. Potrivit datelor din figura 6, în anul 2016, Italia și-a depășit propria țintă cu 0,2 puncte procentuale, iar România mai are un decalaj negativ de 1,1 puncte procentuale. Sunt 13 state care și-au atins și depășit ținta națională, Grecia și Lituania, cu 10 puncte procentuale. Germania și Luxemburg, prin faptul că obiectivele lor au fost peste media UE (40%), au încă decalaje negative.

Figura 7

Sursa: Prelucrarea a fost realizată după: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/>, accesat în octombrie 2017

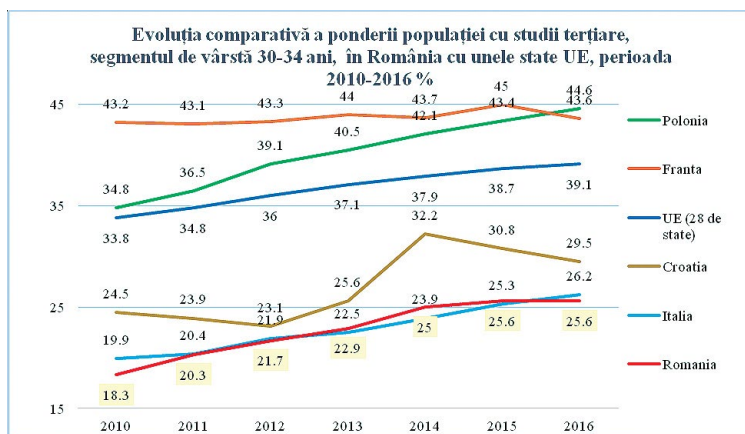

Figura 8

Sursa: Prelucrarea a fost realizată după: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/>, accesat în 21 mai 2017

Școala românească a avut și mai deține încă o bună tradiție și o imagine pozitivă, cu referire la formarea de ingineri, medici, arhitecți, informaticieni etc. Dacă analizăm generația nou-formată, respectiv segmentul 25-34 de ani, în 2016 față de 2015 se identifică un declin al ponderii populației cu studii terțiare de la 25,5% la 24,8%, comparativ cu media UE, unde ponderea a crescut de la 37,9% la 38,2%. Comparativ cu Lituania și Cipru, unde la fiecare al doilea adult unul are studii terțiare, ceea ce se traduce într-un raport egal cu 1/2, în România același raport ajunge doar la jumătate, efectiv la numai 1/4.

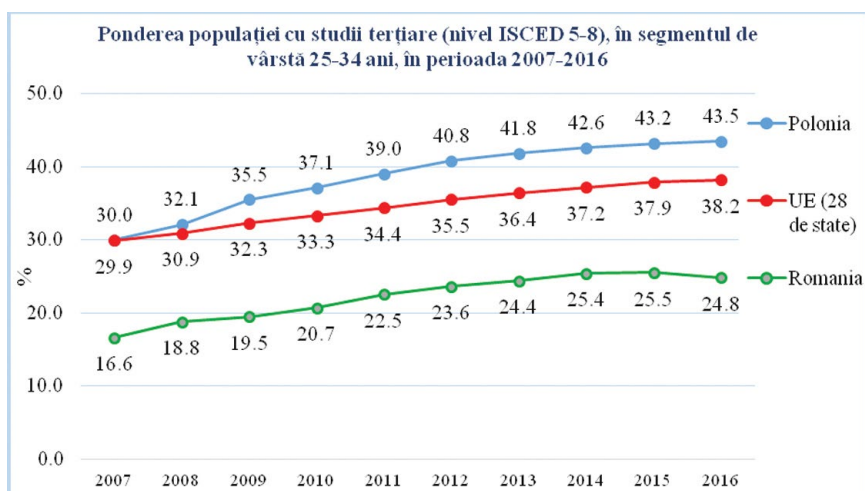

Figura 9

Sursa: Prelucrarea a fost realizată după: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/>, accesat în 21 mai 2017

Obiectivul 3. Ponderea adulților (25-64 de ani) care ar trebui să participe la învățarea pe tot parcursul vieții (ținta UE este 15% și ținta României numai 10%)

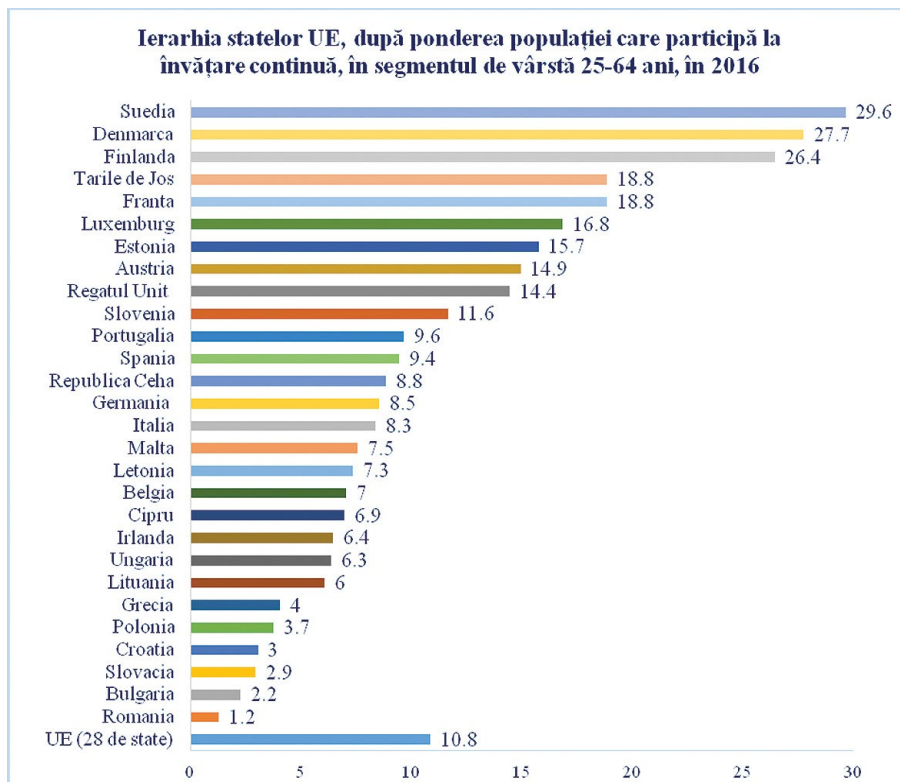

Figura 10

Sursa: Prelucrarea a fost realizată după: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/>, accesat în 21 mai 2017

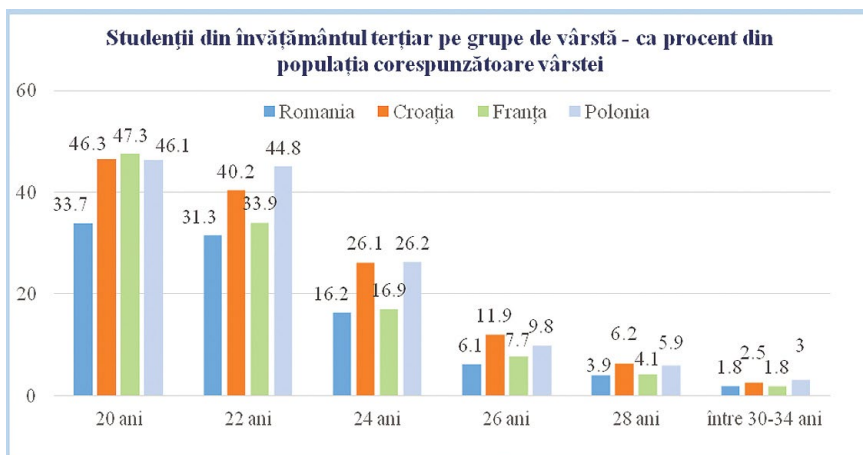

Figura 11

Sursa: Prelucrarea a fost realizată după: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/>, accesat în mai 2017

Obiectivul 4. Cel puțin 95% dintre copiii cu vârsta cuprinsă între 4 ani și vârsta obligatorie de școlarizare ar trebui să frecventeze învățământul preșcolar.

Rata de participare a copiilor de 4 ani la educația timpurie în România a avut o evoluție diferită de cea a UE-28, perioada 2008-2011 înregistrând o scădere continuă (de la 84,2% la 82%, cu un ritm de scădere de 0,7% pe an), pentru ca în intervalul 2012-2013 să se înregistreze o oarecare redresare concretizată printr-o creștere ușoară, ajungând la nivelul de 83,3%, cu mult sub media UE-28 din același an (Anexa 4).

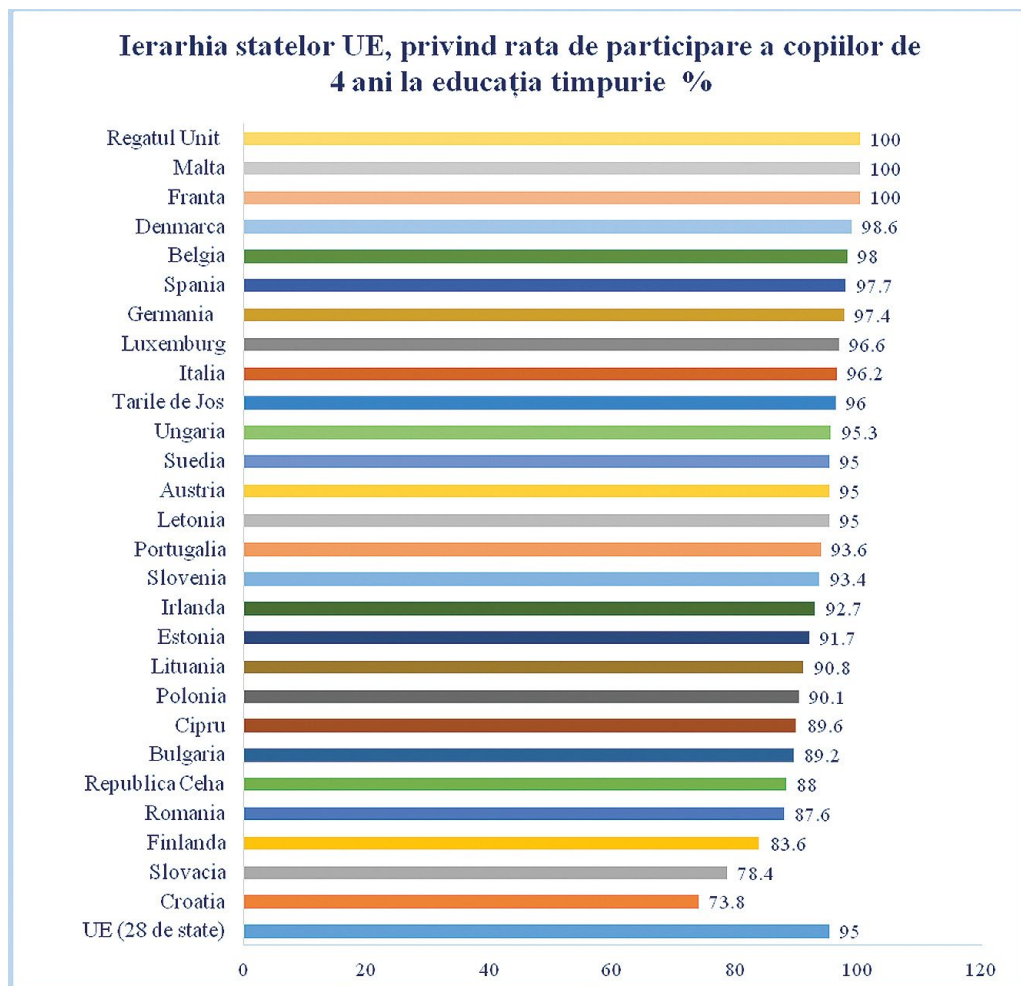

Figura 12

Sursa: Prelucrarea a fost realizată după: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/>, accesat în mai 2017

Obiectivul 5. Potrivit ET 2020, cel puțin 20% dintre absolvenții de învățământ superior și 6% dintre cei cu vârsta cuprinsă între 18 și 34 de ani, care au o calificare profesională inițială, ar trebui să fi urmat în străinătate o parte din studii sau din programul de formare.

Mobilitatea în străinătate pentru absolvenții de învățământ superior reprezintă o perioadă de studiu sau formare în domeniul învățământului superior (inclusiv plasarea în câmpul muncii), reprezentând cel puțin 15 credite ECTS sau cu o durată minimă de trei luni. Min. 20% (Anexa 5).

Tabelul 2. Nivelul și ponderea mobilității studenților români pe nivele educaționale, în perioada 2013-2016

Nivel educațional	Nr. mobilitate studenți			Pondere mobilitate %		
	2013	2014	2015	2013	2014	2015
Licență	6.805	6.881	6.539	1,7	1,8	1,8
Masterat	7.324	8.484	8.046	3,9	4,7	4,8
Doctorat	359	246	189	1,68	1,23	0,98
Total	14.488	15.611	14.774	2,3	2,7	2,7

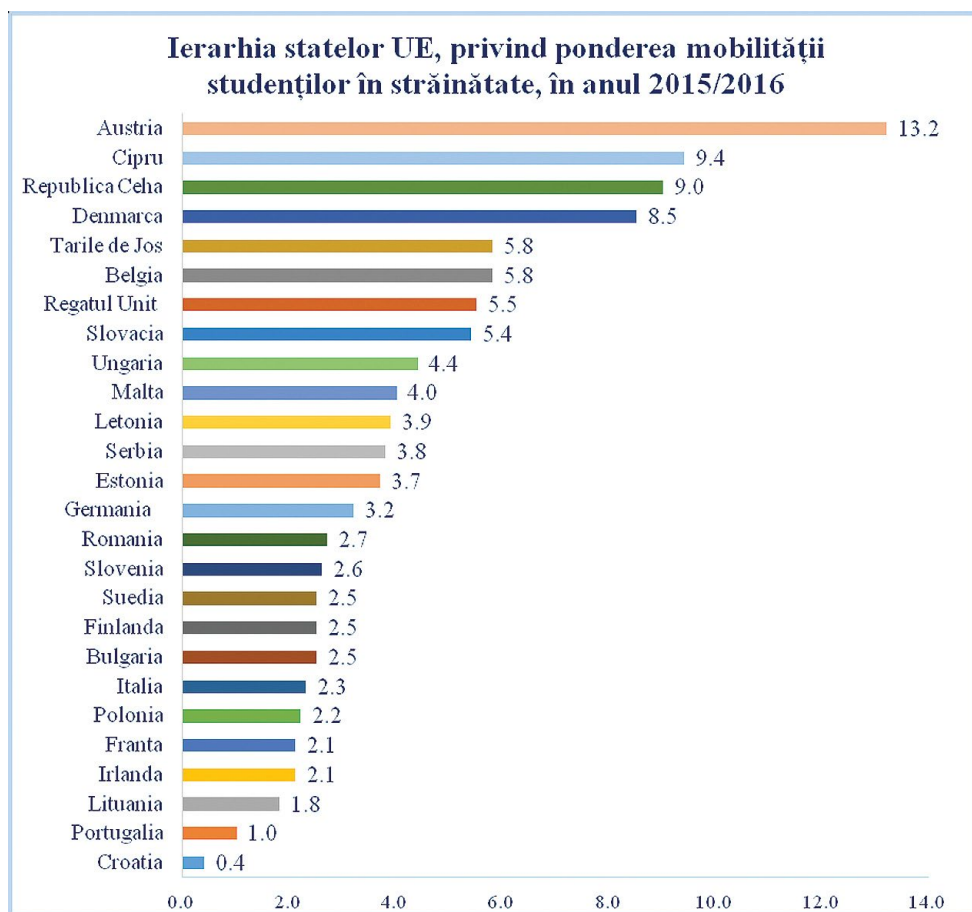

Figura 13

Sursa: Prelucrarea a fost realizată după: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/>, accesat în mai 2017

Obiectivul 6. Proporția de angajați absolvenți (persoane cu vârsta cuprinsă între 20 și 34 de ani, care au urmat cel puțin studii de nivel secundar superior și care și-au terminat studiile în urmă cu 1-3 ani) ar trebui să fie de cel puțin 82% (Anexa 6).

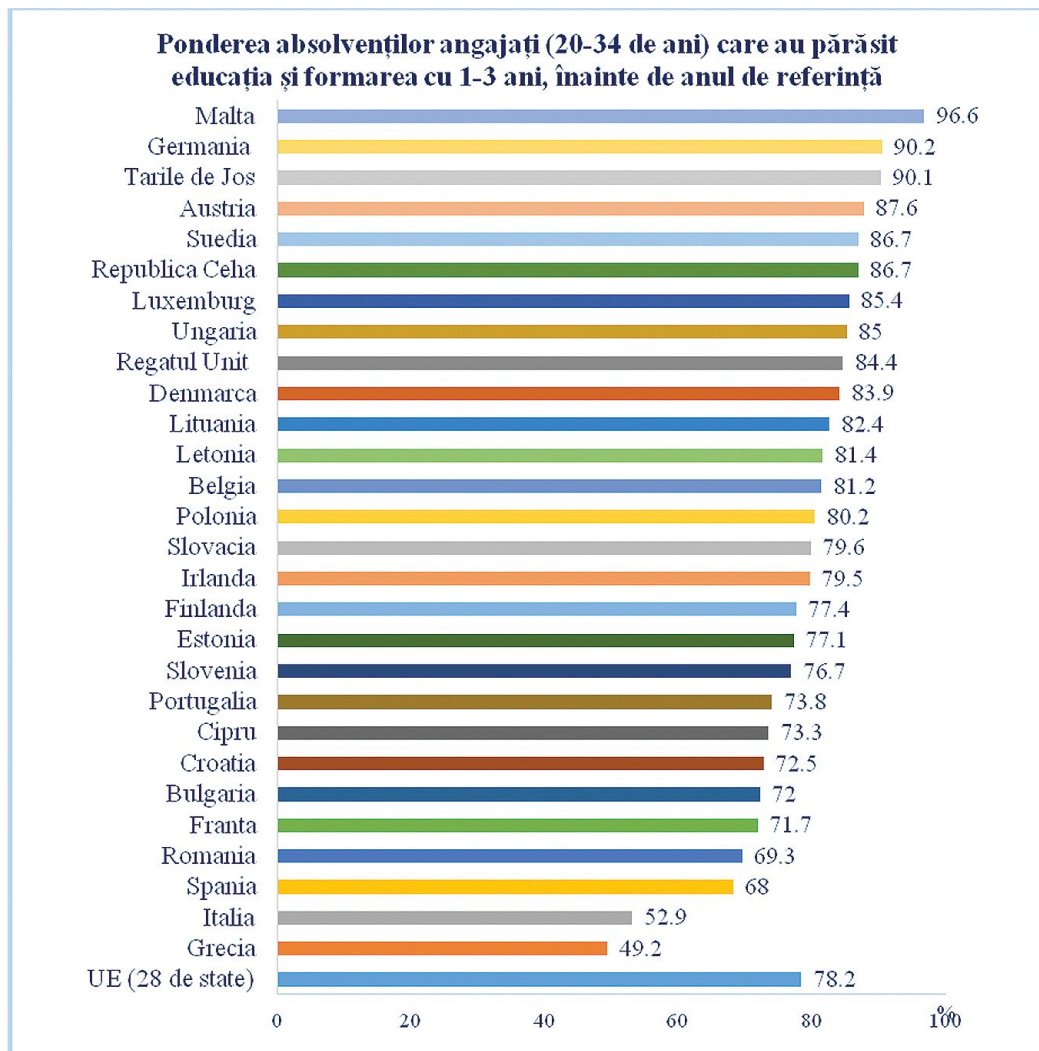

Figura 14

Sursa: Prelucrarea a fost realizată după: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/>, accesat în mai 2017

Concluzii

Convergența instituțională și educațională constituie un proces dificil de realizat în România în lipsa unei veritabile reforme. Reforma în educație presupune un program realist, realizat de un corp de experți în învățământul european și național cu identificarea de soluții coerente și adecvate situației actuale din România, care să asigure viteze de recuperare a decalajelor, mai ales în privința abandonului școlar, a ponderii persoanelor în vârstă de 30-34 de ani cu studii superioare, a ponderii

adulților (25-64 ani) care ar trebui să participe la învățarea pe tot parcursul vieții. Chiar și în aceste condiții, în lipsa unor resurse financiare reale și disponibile pe termen mediu și lung, sunt aproape imposibil de asigurat atât mobilitatea în străinătate a absolvenților de învățământ superior, cât și participarea la educația timpurie a copiilor cu vârste între 4 ani și vârsta pentru începerea învățământului primar obligatoriu, dar mai ales ponderea de 69,3% a absolvenților angajați (20-34 de ani), care au părăsit educația și formarea cu 1-3 ani înainte de anul de referință.

Tabelul 3. Tabloul general privind atingerea obiectivelor - strategia Europa 2020

Nr.	Obiective ale Strategiei Europa 2020	Nivel 2016 %		Decalaj (p.p.) (nivel 2016 – obiectiv)	
		UE 28	România	UE 28	România
1	Ponderea persoanelor care au părăsit timpuriu educația și formarea profesională	10,7	18,5	-0,7	-7,2
2	Ponderea persoanelor în vârstă de 30-34 de ani cu studii superioare	39,1	25,6	-0,9	-1,1
3	Ponderea adulților (25-64 ani) care ar trebui să participe la învățarea pe tot parcursul vieții	10,8	1,2	-4,2	- 8,8
4	Copiii cu vârste între 4 ani și vârsta pentru începerea învățământului primar obligatoriu trebuie să participe la educația timpurie	95	87,6	0	-7,4
5	Mobilitatea în străinătate a absolvenților de învățământ superior - o perioadă de studiu sau formare în domeniul învățământului superior, reprezentând cel puțin 15 credite ECTS sau cu o durată minimă de trei luni	:	2,7	:	-17,3
6	Ponderea absolvenților angajați (20-34 de ani) care au părăsit educația și formarea cu 1-3 ani înainte de anul de referință	78,2	69,3	-3,8	-12,7

Această tematică a fost expusă de ARACIS la Consiliul Național al Rectorilor din România, care a avut loc la Constanța⁵, în data de 15 iunie 2017 și în Craiova⁶, în perioada 7-8 octombrie 2017. De asemenea, analiza a fost supusă dezbaterii în cadrul Seminarului Național de Statistică “OCTAV ONICESCU” din 20 iulie 2017⁷.

⁵ http://www.aracis.ro/fileadmin/ARACIS/Publicatii_Aracis/2017/Consiliul_Rectorilor/17._Prezentare_ARACIS_CNR_15_iunie_-_Strategii_2020_Invatamant_Tertiar.pdf

⁶ http://www.aracis.ro/fileadmin/ARACIS/Publicatii_Aracis/2017/Consiliul_Rectorilor/v2_20._Prezentare_ARACIS_CNR_7-8_oct.Craiova_corect_-IOSUD.pdf

⁷ Tematica „Realități statistice educaționale și evoluții reale în învățământul terțiar românesc, în raport cu țintele strategiei europene 2020”- prof. univ. dr. habil. Gheorghe Săvoiu, conf.univ.dr. Emilia Gogu, prof. univ.dr. Mihaela Mureșan.

Anexa 1. Abandonul prematur al educației și formării profesionale

Țara/anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Target
UE (28 de state)	13,9	13,4	12,7	11,9	11,2	11	10,7	10
Belgia	11,9	12,3	12	11	9,8	10,1	8,8	9,5
Bulgaria	12,6	11,8	12,5	12,5	12,9	13,4	13,8	11
Republica Cehă	4,9	4,9	5,5	5,4	5,5	6,2	6,6	5,5
Danemarca	11	9,6	9,1	8	7,8	7,8	7,2	10
Germania	11,8	11,6	10,5	9,8	9,5	10,1	10,2	10
Estonia	11	10,6	10,3	9,7	12	12,2	10,9	9,5
Irlanda	11,5	10,8	9,7	8,4	6,9	6,9	6,3	8
Grecia	13,5	12,9	11,3	10,1	9	7,9	6,2	10
Spania	28,2	26,3	24,7	23,6	21,9	20	19	15
Franța	12,7	12,3	11,8	9,7	9	9,2	8,8	9,5
Croația	5,2	5	5,1	4,5	2,7	2,7	2,8	4
Italia	18,6	17,8	17,3	16,8	15	14,7	13,8	16
Cipru	12,7	11,3	11,4	9,1	6,8	5,2	7,7	10
Letonia	12,9	11,6	10,6	9,8	8,5	9,9	10	10
Lituania	7,9	7,4	6,5	6,3	5,9	5,5	4,8	9
Luxemburg	7,1	6,2	8,1	6,1	6,1	9,3	5,5	10
Ungaria	10,8	11,4	11,8	11,9	11,4	11,6	12,4	10
Malta	23,8	22,7	21,1	20,5	20,3	19,8	19,6	10
Țările de Jos	10	9,2	8,9	9,3	8,7	8,2	8	8
Austria	8,3	8,5	7,8	7,5	7	7,3	6,9	9,5
Polonia	5,4	5,6	5,7	5,6	5,4	5,3	5,2	4,5
Portugalia	28,3	23	20,5	18,9	17,4	13,7	14	10
România	19,3	18,1	17,8	17,3	18,1	19,1	18,5	11,3
Slovenia	5	4,2	4,4	3,9	4,4	5	4,9	5
Slovacia	4,7	5,1	5,3	6,4	6,7	6,9	7,4	6
Finlanda	10,3	9,8	8,9	9,3	9,5	9,2	7,9	8
Suedia	6,5	6,6	7,5	7,1	6,7	7	7,4	7
Regatul Unit	14,8	14,9	13,4	12,4	11,8	10,8	11,2	:

Notă: - lipsă date

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>, accesat în iunie 2017

Anexa 2. Ponderea persoanelor în vârstă de 30-34 de ani cu studii superioare

Țara/anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Target
UE (28 de state)	33,8	34,8	36	37,1	37,9	38,7	39,1	40
Belgia	44,4	42,6	43,9	42,7	43,8	42,7	45,6	47
Bulgaria	28	27,3	26,9	29,4	30,9	32,1	33,8	36
Republica Cehă	20,4	23,7	25,6	26,7	28,2	30,1	32,8	32
Danemarca	41,2	41,2	43	43,4	44,9	47,6	47,7	40
Germania	29,7	30,6	31,8	32,9	31,4	32,3	33,2	42
Estonia	40,2	40,2	39,5	42,5	43,2	45,3	45,4	40
Irlanda	50,1	49,7	51,1	52,6	52,2	52,3	52,9	60
Grecia	28,6	29,1	31,2	34,9	37,2	40,4	42,7	32
Spania	42	41,9	41,5	42,3	42,3	40,9	40,1	44
Franța	43,2	43,1	43,3	44	43,7	45	43,6	50
Croația	24,5	23,9	23,1	25,6	32,2	30,8	29,5	35
Italia	19,9	20,4	21,9	22,5	23,9	25,3	26,2	26
Cipru	45,3	46,2	49,9	47,8	52,5	54,5	53,4	46
Letonia	32,6	35,9	37,2	40,7	39,9	41,3	42,8	34
Lituania	43,8	45,7	48,6	51,3	53,3	57,6	58,7	48,7
Luxemburg	46,1	48,2	49,6	52,5	52,7	52,3	54,6	66
Ungaria	26,1	28,2	29,8	32,3	34,1	34,3	33	34
Malta	22,1	23,4	24,9	26	26,5	27,8	29,8	33
Țările de Jos	41,4	41,2	42,2	43,2	44,8	46,3	45,7	40
Austria	23,4	23,6	26,1	27,1	40	38,7	40,1	38
Polonia	34,8	36,5	39,1	40,5	42,1	43,4	44,6	45
Portugalia	24	26,7	27,8	30	31,3	31,9	34,6	40
România	18,3	20,3	21,7	22,9	25	25,6	25,6	26,7
Slovenia	34,8	37,9	39,2	40,1	41	43,4	44,2	40
Slovacia	22,1	23,2	23,7	26,9	26,9	28,4	31,5	40
Finlanda	45,7	46	45,8	45,1	45,3	45,5	46,1	42
Suedia	45,3	46,8	47,9	48,3	49,9	50,2	51	45
Regatul Unit	43,1	45,5	46,9	47,4	47,7	47,9	48,1	:

Notă: - lipsă date

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>, accesat în iunie 2017

Anexa 3. Pondere adulți (25-64 de ani) care ar trebui să participe la învățarea pe tot parcursul vieții - Min. 15%

Țara/anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
UE (28 de state)	9,3	9,1	9,2	10,7	10,8	10,7	10,8
Belgia	7,4	7,4	6,9	6,9	7,4	6,9	7
Bulgaria	1,6	1,6	1,7	2	2,1	2	2,2
Republica Cehă	7,8	11,6	11,1	10	9,6	8,5	8,8
Danemarca	32,6	32,3	31,6	31,4	31,9	31,3	27,7
Germania	7,8	7,9	7,9	7,9	8	8,1	8,5
Estonia	11	11,9	12,8	12,6	11,6	12,4	15,7
Irlanda	7	7,1	7,4	7,6	6,9	6,5	6,4
Grecia	3,3	2,8	3,3	3,2	3,2	3,3	4
Spania	11,2	11,2	11,2	11,4	10,1	9,9	9,4
Franța	5	5,5	5,7	17,8	18,4	18,6	18,8
Croația	3	3,1	3,3	3,1	2,8	3,1	3
Italia	6,2	5,7	6,6	6,2	8,1	7,3	8,3
Cipru	8,1	7,8	7,7	7,2	7,1	7,5	6,9
Letonia	5,4	5,4	7,2	6,8	5,6	5,7	7,3
Lituania	4,4	6	5,4	5,9	5,1	5,8	6
Luxemburg	13,5	13,9	14,2	14,6	14,5	18	16,8
Ungaria	3	3	2,9	3,2	3,3	7,1	6,3
Malta	6,2	6,6	7,1	7,6	7,4	7,2	7,5
Țările de Jos	17	17,1	16,9	17,9	18,3	18,9	18,8
Austria	13,8	13,5	14,2	14,1	14,3	14,4	14,9
Polonia	5,2	4,4	4,5	4,3	4	3,5	3,7
Portugalia	5,7	11,5	10,5	9,7	9,6	9,7	9,6
România	1,4	1,6	1,4	2	1,5	1,3	1,2
Slovenia	16,4	16	13,8	12,5	12,1	11,9	11,6
Slovacia	3,1	4,1	3,2	3,1	3,1	3,1	2,9
Finlanda	23	23,8	24,5	24,9	25,1	25,4	26,4
Suedia	24,7	25,3	27	28,4	29,2	29,4	29,6
Regatul Unit	20,1	16,3	16,3	16,6	16,3	15,7	14,4

Notă: - lipsă date

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>, accesat în iunie 2017

Anexa 4. Copiii cu vârste între 4 ani și vârsta pentru începerea învățământului primar obligatoriu trebuie să participe la educația timpurie – Min. 95%

Țara/anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015
UE (28 de state)	92,9	93,2	93,9	:	:	95,0
Belgia	99,1	98,1	98,0	:	98,1	98,0
Bulgaria	85,3	86,6	87,1	87,8	89,3	89,2
Republica Cehă	89,5	87,8	86,1	:	86,4	88,0
Danemarca	98,1	97,9	98,0	:	98,1	98,6
Germania	96,2	96,4	96,5	:	97,4	97,4
Estonia	90,4	89,9	90,0	:	91,7	91,7
Irlanda	100,0	98,6	99,1	:	96,0	92,7
Grecia	74,0	76,0	75,2	76,9	84,0	:
Spania	97,9	97,7	97,4	:	97,1	97,7
Franța	100,0	100,0	100,0	:	100,0	100,0
Croația	70,4	71,0	71,7	71,4	72,4	73,8
Italia	99,0	99,1	99,2	:	96,5	96,2
Cipru	85,3	85,0	83,8	:	82,6	89,6
Letonia	90,3	92,7	93,3	:	94,4	95,0
Lituania	83,8	84,2	84,8	86,5	88,8	90,8
Luxemburg	94,6	95,6	97,8	:	98,4	96,6
Ungaria	94,3	94,5	94,5	:	94,7	95,3
Malta	98,6	100,0	100,0	:	97,7	100,0
Țările de Jos	99,6	99,6	99,6	:	97,6	96,0
Austria	92,1	94,3	93,8	:	94,0	95,0
Polonia	76,3	78,4	84,3	84,8	87,1	90,1
Portugalia	91,1	93,8	95,0	93,9	93,5	93,6
România	87,2	86,4	85,5	:	86,4	87,6
Slovenia	88,5	89,8	90,9	89,8	86,5	93,4
Slovacia	76,9	76,9	77,1	:	77,4	78,4
Finlanda	73,1	74,0	75,1	:	83,6	83,6
Suedia	95,1	95,3	95,9	:	95,9	95,0
Regatul Unit	95,7	95,8	97,3	95,9	98,2	100,0

Notă: - lipsă date

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>, accesat în iunie 2017

Anexa 5. Ponderea absolvenților angajați (20-34 de ani) care au părăsit educația și formarea cu 1-3 ani înainte de anul de referință – Min. 82%

Țara/anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
UE (28 de state)	77,4	77	75,9	75,4	76	76,9	78,2
Belgia	81,3	80,8	80,9	79,1	79	79,5	81,2
Bulgaria	69,7	59,2	67,3	67,7	65,4	74,6	72
Republica Cehă	81,3	80,7	82,3	80,4	81,3	82,2	86,7
Danemarca	83,5	83	84,1	81,9	83,7	81,7	83,9
Germania	86	88,3	88,9	89,7	90	90,4	90,2
Estonia	64,5	75,1	74,9	76,8	80,9	80,4	77,1
Irlanda	71	70,9	69,3	73	73,9	75,3	79,5
Grecia	58,6	50,4	43	40	44,3	45,2	49,2
Spania	70,6	67,1	63,6	59,9	65,1	65,2	68
Franța	77,6	77,3	76,4	76,3	75,2	72,4	71,7
Croația	71,6	62,7	60,2	53,8	62	62,9	72,5
Italia	57,8	57,7	54,1	48,5	45	48,5	52,9
Cipru	78,4	72,5	73	62,1	68,7	68,9	73,3
Letonia	63,4	71,6	74,3	78,2	77	78,8	81,4
Lituania	73,7	69,5	75,6	75,5	80,7	82,1	82,4
Luxemburg	89,5	86,1	84,6	79,1	83,8	84,7	85,4
Ungaria	73,8	73,4	73,3	74,2	78,5	80,4	85
Malta	92,9	91,4	92,4	92,1	93	95,1	96,6
Țările de Jos	92,6	91,5	88,1	86	86,2	88,2	90,1
Austria	88	90,5	90,6	89,7	87,2	86,9	87,6
Polonia	76,3	75,3	73,3	73,2	75,6	77,4	80,2
Portugalia	80,6	75,8	67,5	67,8	69,4	72,2	73,8
România	71,2	70,8	70,2	67,2	66,2	68,1	69,3
Slovenia	80,7	76	73,2	73,8	70,1	71,5	76,7
Slovacia	69,4	70,1	68,6	70,3	72,7	75,2	79,6
Finlanda	79,7	78,4	80,7	79,8	77	75,5	77,4
Suedia	83	84,6	83,2	84,9	85	85,9	86,7
Regatul Unit	81,3	81	81,5	83,8	83,2	85,8	84,4

Notă: - lipsă date

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>, accesat în iunie 2017

Anexa 6. Mobilitatea în străinătate a absolvenților de învățământ superior - o perioadă de studiu sau formare în domeniul învățământului superior UE – Min. 20%

Țara/anul	2013	2014	2015
UE (28 de state)	:	:	:
Belgia	5,3	5,9	5,8
Bulgaria	1,9	2,0	2,5
Republica Cehă	8,0	8,3	9,0
Danemarca	8,2	8,1	8,5
Germania	3,1	3,1	3,2
Estonia	2,3	2,8	3,7
Irlanda	2,3	2,2	2,1
Grecia	:	:	:
Spania	1,0	:	:
Franța	2,0	2,0	2,1
Croația	0,3	0,3	0,4
Italia	:	2,3	2,3
Cipru	5,8	8,2	9,4
Letonia	2,6	3,4	3,9
Lituania	1,9	2,1	1,8
Luxemburg	35,7	36,3	38,2
Ungaria	4,0	4,7	4,4
Malta	3,1	3,9	4,0
Țările de Jos	:	:	5,8
Austria	13,7	12,8	13,2
Polonia	1,1	1,5	2,2
Portugalia	1,0	0,7	1,0
România	2,3	2,7	2,7
Slovenia	2,5	2,5	2,6
Slovacia	4,5	5,2	5,4
Finlanda	2,1	2,3	2,5
Suedia	2,2	2,4	2,5
Regatul Unit	5,3	5,9	5,5

Notă: - lipsă date

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>, accesat în iunie 2017

Anexa 7. Ponderea forței de muncă cu studii terțiare (ISCED5-8), segmentul de vârstă 20-64 de ani

Țara /anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
UE (28 de state)	29,6	30,5	31,6	32,6	33,2	34,0	34,6
Belgia	40,9	40,7	41,6	41,6	43,5	43,5	44,1
Bulgaria	27,4	28,0	28,6	30,2	31,7	32,3	32,5
Republica Cehă	18,2	19,6	20,8	22,2	22,9	23,3	23,9
Danemarca	33,3	33,7	34,9	35,3	36,2	37,2	36,7
Germania	28,4	29,3	29,8	30,0	28,3	28,9	29,5
Estonia	38,6	38,2	39,3	39,0	39,3	39,8	40,2
Irlanda	42,9	44,3	46,2	47,1	45,7	47,3	47,1
Grecia	28,1	30,0	31,8	33,7	33,8	34,1	35,4
Spania	37,4	38,6	40,0	41,4	42,2	42,1	42,3
Franța	33,4	34,2	35,5	37,1	38,5	39,4	40,3
Croația	22,2	21,7	22,6	24,5	26,8	27,9	28,3
Italia	17,7	18,0	18,9	19,8	20,3	21,0	21,3
Cipru	38,9	40,8	42,9	43,9	45,6	45,7	46,5
Letonia	31,1	32,6	34,2	35,2	34,0	35,3	37,3
Lituania	40,0	40,5	40,3	41,1	42,5	44,0	44,7
Luxemburg	37,8	40,8	42,3	44,4	49,2	43,2	42,0
Ungaria	24,2	25,6	26,4	26,5	26,6	27,0	26,2
Malta	21,5	23,3	24,3	25,3	25,7	25,9	26,3
Țările de Jos	34,1	34,3	35,1	36,1	37,1	37,9	38,1
Austria	20,3	20,5	21,3	22,0	33,4	34,1	35,1
Polonia	27,4	28,3	29,7	31,2	32,5	33,2	33,7
Portugalia	17,8	19,9	21,6	22,5	25,2	26,2	27,1
România	16,6	18,2	18,7	19,2	19,3	21,1	21,4
Slovenia	26,9	29,1	30,4	32,2	32,6	34,3	35,0
Slovacia	20,1	21,2	21,4	22,2	22,5	23,1	23,6
Finlanda	40,0	40,9	41,0	42,1	43,3	44,2	44,3
Suedia	34,6	35,2	36,2	37,7	39,2	40,3	41,7
Regatul Unit	38,6	39,7	41,2	42,3	42,9	43,8	44,8

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/data/database>, accesat în octombrie 2017

Bibliografie:

Anghelache, Constantin, Emilia Gogu și Mădălina Gabriela Anghel. 2017. “The Analysis Of The Offer Of University Education System”. *Romanian Statistical Review- Supplement* (4): 136- 167, 168-197.

Fodor, Elena Mihaela, Rodica Diana Apan, Corina Buzdugan, Emilia Gogu, Irina Zlatescu-Moroianu, Mariana Narcisa Radu, Mihnea Dan Radu, Ludo Veny, Sorina Lucretia Dragan. 2015. *Educație și Drept – Interferențe / Education and Law – Interferences*. București: Pro Universitaria. p. 375.

Gogu, Emilia, Romiță Iucu Bumbu, coord. 2015. *Policy Paper - Politici și strategii instituționale în învățământul superior*, <http://www.aracis.ro/proiecte/qualitas/>.

Petrescu, Iordan și Emilia Gogu. 2017. *Oferta sistemului de învățământ superior românesc*. p. 58. http://www.aracis.ro/fileadmin/ARACIS/Publicatii_Aracis/2017/Prezentare/Oferta_sistemului_de_invatamant_superior_romanesc.pdf.

Petrescu, Iordan, Emilia Gogu și Romiță Iucu, coord. 2015. *Barometrul Calității Sistemului de Învățământ Superior, Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior*, București.

Petrescu, Iordan, Oana Sârbu și Emilia Gogu. 2015. “Componentele de bază și instrumente de analiză și corelație a Sistemului Național de Învățământ Superior”. *QAR - Quality Assurance Review for Higher Education – Revista pentru asigurarea calității în învățământul superior* (6): 3-26, http://www.aracis.ro/fileadmin/ARACIS/Revista_QAR/2015/QAR_1_2016_online.pdf.

Săvoiu, Gheorghe. 2015. “Diagnoza asociativă și proiectivă axată pe analiza de baze de date statistice caracteristice educației academice”. *Revista Română de Statistică* (9): 101-120. http://www.revistadestatistica.ro/supliment/wp-content/uploads/2014/05/rss_09_2015.pdf.

Săvoiu, Gheorghe, Sebastian Pârlac și Constantin Manea. 2015. „O analiză statistică multidimensională a unui set de zece programe academice”. *Revista Română de Statistică* (9): 49-72.

***HG nr. 654/2016 pentru modificarea și completarea nr. HG nr. 376/2016, privind aprobarea Nomenclatorului domeniilor și al specializărilor/programele de studii universitare și a structurii instituțiilor de învățământ superior pentru anul universitar 2016-2017.

*** ARACIS - Nivelul și dinamica ofertei universitare în anul universitar 2014/2015 și 2015/2016, <http://www.aracis.ro>.

Cadrul strategic ET 2020, http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework_ro.

Recomandare a Consiliului privind monitorizarea parcursului profesional al absolvenților 2017, https://ec.europa.eu/commission/publications/reflection-paper-harnessing-globalisation_ro.

http://ec.europa.eu/eurostat/statistics.-explained/index.php/Education_and_training_statistics_at_regional_level/ro.

<http://ec.europa.eu/eurostat/web/education-and-training/eu-benchmarks/indicators>.

http://www.aracis.ro/fileadmin/ARACIS/Publicatii_Aracis/2017/Consiliul_Rectorilor/17._Prezentare_ARACIS_CNR_15_iunie_-_Strategii_2020_Invatamant_Tertiar.pdf.

http://www.aracis.ro/fileadmin/ARACIS/Publicatii_Aracis/2017/Consiliul_Rectorilor/v2_20._Prezentare_ARACIS_CNR_7-8_oct.Craiova_corect_-_IOSUD.pdf.

http://www.aracis.ro/fileadmin/ARACIS/Publicatii_Aracis/2017/Prezentare_ARACIS_Date_statistice_-_CNR_Brasov_30_martie_2017.pdf.

http://www.aracis.ro/fileadmin/ARACIS/Publicatii_Aracis/Publicatii_ARACIS/Romana/2015/ARACIS_-_Analiza_ofertei_universitare_an_univ_2015-2016.pdf.

http://www.mae.ro/sites/default/files/file/pnr_2015.pdf.

https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/framework/europe-2020-strategy_en.

<https://webgate.ec.europa.eu/fpfis/mwikis/eurydice/images/0/05/192EN.pdf>.

http://ec.europa.eu/education/policy/strategic-framework_ro - Cadrul strategic ET 2020.

https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/economic-and-fiscal-policy-coordination/eu-economic-governance-monitoring-prevention-correction/european-semester/framework/europe-2020-strategy_en.

http://www.mae.ro/sites/default/files/file/pnr_2015.pdf.